

Dragi tovariš Kardelj!

Z neizmerno bolečino se od tebe poslavlja tvoje rojstno mesto Ljubljana; mesto, ki si mu dal pečat svoje osebnosti; mesto, v katerem se je začela in končala tvoja življenjska pot velikana revolucionarja in misleca. Vedeli smo za tvojo zahrbtno bolezen, toda vseeno smo upali, da se bo zgodilo nemogoče, da boš z nami še delal in ustvarjal, da bomo skupaj ponosni na nove zmage socialističnega samoupravljanja. Utihnila je tvoja prepričljiva človeška, topla, kritična a vselej ustvarjalna beseda, s katero si vzpodbujal, da bi socialistično samoupravljanje še hitreje postalo sestavni del vsega našega življenja, dela in napredka. Boleče občutimo tvoj odhod, saj smo te imeli neizmerno radi in ti si nam ljubezen s plemenitim in tovariškim odnosom zmeraj vračal.

Tvoja življenjska pot, tovariš Krištof, je bila bogata, težka in odgovorna. Zrasel si iz delavskega razreda, se z njim boril in mu ostal do kraja zvest. V Ljubljani si bil sprejet v SKOJ in Komunistično partijo, tu si s soborci snoval Komunistično partijo in Osvobodilno fronto in v našem mestu si se prvič srečal s tovarišem Titom, s katerim sta postala najožja sodelavca, soborca, prijatelja in ustvarjalca na zmagoslavnih poteh osvobodilnega boja in socialističnega samoupravljanja. Skupaj s tovarišem Borisom Kidričem in drugimi slovenskimi revolucionarji si razvil uporni duh Ljubljane in s tem odločilno prispeval, da je bila Ljubljana središče revolucionarnega delovanja in odpora na Slovenskem ter tako postala prvo mesto heroj v socialistični Jugoslaviji.

Bil si revolucionar, ki ni poznal poraza, usmerjal si slovenski in jugoslovanske narode in narodnosti k socialistični sedanjosti, k osvoboditvi človeka in človeštva, enakovrednosti narodov in narodnosti, k oblasti delavskega razreda, k neuvrčenosti ter socialistični samoupravni demokraciji. Živel si ustvarjalno, tako, da je tvoje življenje postalo vzor za nas vse. Učil si, da človek velja le toliko, kolikor svoje delo in ustvarjalnost daje svojim sodobnikom, svojemu narodu in delavskemu razredu. Bil si eden redkih ljudi, ki je vse svoje ustvarjalne sile in energijo neprestano in do poslednjega trenutka, tudi med težko boleznijo, razdalja svojemu delovnemu ljudstvu, v nepretrganih bitkah za njegov gospodarski, kulturni, znanstveni in socialni napredek in za napredek sodobnega človeštva sploh. Na takih borcih je zidana vsa zgodovina človeškega napredka.

Če danes dajemo priznanje tvojemu velikemu prispevku za lepšo prihodnost naše socialistične skupnosti, hkrati izpričujemo veličino naše ljudske revolucije, ki je iz

Edvard Kardelj – generalpolkovnik

Naši javnosti je znano, da je tovariš Edvard Kardelj opravljal vrsto funkcij in je bil častni doktor oziroma član mnogih naših akademij znanosti in umetnosti ter drugih uglednih ustanov, in da je bil častni občan številnih naših mest. Ponosni smo na to, da je bil častni občan Ljubljane. Manj pa je znano, da je imel tovariš Kardelj tudi visok vojaški naziv. Edvard Kardelj je bil generalpolkovnik v rezervi.

Sirene po vsej Jugoslaviji so v torek oznanile začetek pogrebnih slovesnosti.

Izguba dragega tovariša je bila boleča in nenadomestljiva.

»Dragi Krištof, z neizmerno bolečino polagamo tvoj pepel v slovensko zemljo, ki si jo tako neskončno ljubil« je med drugim ob slovesu poudaril tovariš France Popit.

ljudskih globin dvignila vrsto vodilnih revolucionarjev, graditeljev naše sedanosti in prihodnosti. Na vseh razpotjih naše revolucije pa tudi ob dilemah vsakdanjega življenja, si pokazal pravo in prepričljivo smer izhoda, da bi vselej zmagala demokratična, humana, socialistična, delavsko razredna usmeritev.

Tvoj ustvarjalni duh nikdar ni miroval, ni poznal poraza. Ko si utiral prve poti revolucije, si opozoril: »Noben narod se ne sme izogniti prvi bitki, če noče izgubiti zadnje.«

Dragi tovariš Krištof, ponosni smo, da si bil občan Ljubljane. Kadar smo bili v stiski, smo se zatekli k tebi po nasvet, pobudo. H komu se bomo zatekli sedaj? K tvojim mislim, idejam in viziji. Uresničujoč tvoje ideje bomo s teboj in ti boš nenehno z nami. Še pred kratkim si prepričljivo razgrnil pred nas svoje ustvarjalne zamisli o razvoju Ljubljane, ki si ji z vsem svojim bit-

jem pripadal. Hotel si lepo Ljubljano in da bi v njej živeli srečni ljudje. Vedno si imel pred očmi delovnega človeka, njegovo srečo, njegove življenjske interese, zavzemal si se za tisto, kar ljudi združuje in upiral si se taki zasnovi življenja, ki jih ločuje. Tudi zato danes tako boleče občutimo, da smo izgubili dragega prijatelja in prvega občana mesta Ljubljane. Obljubljamo ti, da bomo te tvoje zamisli in napotke dosledno izpolnjevali.

Tvoja smrt je spremenila Ljubljano v mesto žalosti. Presunila je vse delovne ljudi naše domovine. Nema množica, ki se je v nepreglednih vrstah te dni poslavljala od tebe, izpričuje veliko žalost vseh. Tako ti izrekamo neizmerno hvaležnost za tvoje epohalno delo in se znova plebiscitarno izrekamo za ideje, ki si jih snoval in uresničeval, za Titovo revolucionarno pot socialističnega samoupravljanja...

li svojo znanstveno obdelavo, njegova najnovejša dela, ki še dišijo po tiskarski barvi so tako rekoč sinteza skoraj tridesetletnega razvoja našega samoupravnega sistema in samoupravne socialistične demokracije.

Toda tovariš Kardelj ni samo ocenjeval naše prehojene poti in tudi ni samo ocenjeval obstoječega stanja. Skoraj v vsakem delu je kazal tudi nujne perspektive. S tem nas je še bolj zavezal, olajšal nam je razvoj, obenem pa svojemu imenu in delu zagotovil tako ugledno mesto ne le v teoriji, temveč tudi v praktični ureditvi samoupravnega socializma in neuvrščene mednarodne politike.

Dragi tovariš Kardelj, v življenjski praksi in v vseh svojih delih si kot velik komunist zmeraj izhajal od človeka, kakršen je, z vsemi njegovimi odlikami in pomanjkljivostmi. Nekoč si dejal, da si ne moreš predstavljati človeka, ki se mu ne bi nikoli utrnila solza. Zato nam ne zameri, da se tudi mi, čeprav se zavedamo neizprososti trenutka, ne moremo zadržati in se upreti solzam in bolečini zaradi smrti, ki te je prezgodaj iztrgala iz naših vrst.

Hvala ti za vse, kar si storil za delavski razred, iz katerega si tudi sam zrasel, za zvezo komunistov in za vse narode in narodnosti Jugoslavije.

FRANCE POPIT, PREDSEDNIK CK ZKS

Množično sodelovanje pri obnovi domovine

Z vstopom Edvarda Kardelja v politično življenje se je izpolnila težnja njegovega naroda, kot jo je izpovedal pesnik: »ko pride čas, ko sine dan, — da vstane, plane kladivar, kladivar silni iz nas...«

... V usodnem obdobju slovenskega naroda se je v njem izoblikovalo borbena jedro, ki je bilo sposobno spremeniti tok njegove zgodovine: iz nenehnih porazov, ko so ga lastne reakcionarne sile vodile k plačevanju tujih interesov v zmagovito ustajenje. To obdobje je neločljivo povezano z življenjem in delom Edvarda Kardelja, z njegovo neprecenljivo ustvarjalno silo, kot revolucionarnega borca in organizatorja, kot marksističnega misleca in znanstvenika, kot državnik in humanista...

... Ko je bila za obnovo in izgradnjo dežele potrebna močna centralizacija vseh sil je, verujoč v moč ljudskih močic, zapisal: »Kar je v tem procesu najvažnejše, to je široko sodelovanje ljudskih množic pri obnovi domovine in izgradnji državnega aparata, široko sodelovanje ljudskih množic v oblasti. Vsa organizacija tega aparata, vse oblike tega procesa morajo biti take, da omogočajo čimbolj množično sodelovanje osnovnih slojev, to je delovnih množic.« Tako se v naši deželi niso mogle trajneje uve-

ljavljati etatistične teorije o državi kot osnovnem graditelju socializma, ohranila se je tradicija osvobodilnega boja, v kateri so delovne množice tudi nosilec graditve socializma...

... Bogastvo Kardeljeve misli, trdnost smeri, ki nam jo je odpiral, vse to je že desetletje živo navzoče v našem življenju in ostalo nam bo varno vodilo pri razreševanju družbenih problemov. Čimbolj bomo razumeli Kardelja, toliko smotrnejše bo naše delovanje, čimbolj ga bomo približali mladi generaciji, s toliko večjim zaupanjem lahko gledamo na nadaljevanje njegove poti.

... Tovariš Krištof pa bo ostal med nami z delom, ki ga je ustvaril. Neizmerno težko bomo pogrešali tovariških srečanj z njim, njegovo živo besedo, prijateljski nasvet in vzpodbudo.

Težko nam bo brez njegove osebnosti, zato se bomo še bolj poglabljali v dela, ki nam jih je zapustil. To, da je ustvarjal do zadnjega diha, tudi v času, ko je že vedel za svojo neozdravljivo bolezen, to, da se je tako rekoč do zadnjega diha svojega življenja živo zanimal za vprašanja naše graditve, je neizmeren heroizem, pred katerim ostaja naša misel nemo in neizrek-ljiva.

FADIL HOXHA, PODPRESEDNIK PREDSEDSTVA JUGOSLAVIJE

Takšni so velikani...

...Tovariši in tovarišice, kakor mi tukaj, žaluje danes ves delavski razred Jugoslavije, žalujejo vsi komunisti in vsi naši narodi in narodnosti, za katere je Edvard Kardelj toliko storil. Vsi smo potrpti, vsi žalujemo, ker med nami ni več uglednega voditelja našega delavskega gibanja, čudovitega človeka, doslednega komunista, velikega revolucionarja in neprekosljivega teoretika samoupravne socialistične in neuvrščene Jugoslavije. Med nami ni več velikega sinu Slovenije in vse Jugoslavije. Toda osebnost tovariša Kardelja bo ostala v trajnem spominu, njegovo delo je vtikano v vse pore naše revolucije in socialistične graditve in se bo ohranilo kot trajna pridobitev.

Tovariši in tovarišice, še pred kakimi desetimi dnevi smo bili pri tovarišu Kardelju, da smo mu v imenu vseh organov in organizacij federacije čestitali k rojstnemu dnevju. Ker smo vedeli, da je hudo bolan, smo nameravali pri njem ostati kvečjemu dvajset minut. Zadržali pa smo se dolgo, ker se je kljub boleznim zanimal za mnoge dogodke in za naše delo. Opozarjal je na probleme, nam svetoval, razlagal svoje poglede na smernice

našega nadaljnjega razvoja, kakor da je pred njim še dolgo življenje, čeprav se je zavedal usodne bolezni. Takšen je bil tovariš Kardelj zmeraj. Takšni so lahko samo velikani.

Tako ravna samo tisti revolucionarni ustvarjalci, ki jim je prihodnost države in človeštvo tako pri srcu. S svojim življenjem in veličastnim delom je tovariš Kardelj sijal, da boj komunistov ne pomeni sprijaznitve z obstoječim, temveč da je to kritičen odnos do ustvarjalnega in nenehni boj za novo, boljše in lepše. Pri vsem tem se je zmeraj v celoti zavedal, da lahko vsaka nova revolucionarna misel postane last množic in del življenja samo z bojem, vendar se je za njeno uresničevanje zmeraj bojeval po demokratični poti. Poosebljal je humano bistvo naše revolucije in demokratične narave naše samoupravne socialistične družbe.

Tovariš Kardelj je aktivno gradil tudi aktivno politiko neuvrščene Jugoslavije, ogromno pripomogel k njeni mednarodni uveljavitvi in zavarovanju njene neodvisnosti. Bojeval se je in si skupaj z nami vsemi izbojeval našo pravico do lastne poti razvoja. Jugoslovanska revolucija, naša pot, naša perspektiva so v delih Edvarda Kardelja dožive-